AKBABA

SAYI 3

İÇİNDEKİLER:

KORKUNÇ RAKAMLAR !
Yusuf Ziya Orta[ç]

KOMİK KEL HASAN
Reşat Nuri Güntek[in]

HÂTIRADAN İBARET KALAN ŞEHİRDE ZİYARETLER
Cemal Reşit Rey

CELLÂT
Şemsettin Kutlu

YENİ ŞİİR ve YENİ ŞAİR
Yusuf Ziya Ortaç

Harb Hikâyeleri Filme Çekiliyor

Edebiyat Gecesi, Mizah ve Sinema

20 KURUŞ

AKBABA

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR,
SİYASİ, FİKİR, SANAT, MİZAH
MECMUASI

SAHİBİ :

Yusuf Ziya ORTAÇ

İDAREHANE

İstanbul, Ankara caddesi, No. 47
Telefon : 22129

ABONE

Türkiyenin her tarafı için : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş.

Yabancı memleketlere: Seneliği 2000, altı aylığı 1000, üç aylığı 500 kuruş.

23 Mart, 1944 — Perşembe

Sayı: 3

Sanatkâr Vasfi Rıza Zobu

VASFİ RIZA jübilesi

Bizde aktörün muharrire nazaran tek tesellisi vardır: Sırtına yüklenen sanat seneleri çoğalınca kendisine bir jübile yapıverirler, başına da yalancı defne dalından örülmüş bir taç giydirirler.

İşte yarım asrın veya bir çeyrek asrın mükâfatı...

Halbuki bütün bir sanat hayatının neticesi olan «büyük jübile» sinden aldığı para ile sanatkâr Hazım böbreklerini bile tedavi ettirememiştir. Yirmi beş senelik sanat hayatının maddeleşen değeri bir hastalığı, bir ameliyatı ödeyemiyor!

Jübilesinden aldığı para Emin Beliğin cenaze masrafını karşılamamıştır.

İşte bugün Babıâlinin, muharririn:

— Hayatımın sonunda benim de şöyle bir jübilem olsa!.. diye yutkunduğu büyük ve kadirbilen sanat töreni budur.

Bu yıl da tiyatromuz, tıpkı çocuklarını birer birer dünya evine sokan, mesut ana babalar gibi yeni bir törene hazırlanmaktadır.

Sıra Vasfi Rızanın. Mevsim sonunda, yani mart nihayetlerinde, bu sevimli sanatkârın sahne hayatının yirmi beşinci yılı kutlanacak.

Lâkin Vasfi Rızanın yirmi besinci sanat çağına girmesi pek zor olmuştur. Müttefiklerin Kassino veya Roma şehrine, Mihvercilerin Leningrada olduğu gibi Vasfi Rıza da yirmi beşinci sanat yılının kapılarına saldırıp saldırıp bir türlü içeri girememiştir.

Halbuki sanatkâr, sanat hayatının yirmi beşinci baharına daha bir buçuk sene evvel basmıştır. Fakat Hazımla kırkları karıştığı için ortaya mühim bir vaziyet çıkmıştır. Bu iki yirmi beşlikten hangisine jübile yapmalı?.. Çünkü bizim salaş sahnemiz koca senede topu topu ancak bir jübile kaldırabilir. Çekemez bundan fazlasını fakircik!..

Bunun için iki değerli aktör yirmi beşinci yılın kapısı önünde birbirlerine:

— Buyurunuz efendim..

— Siz buyurunuz efendim!.

Diye ikrama başlamışlardı. Velevki sanat yaşı bile olsa yeni bir yaşa basmak ne de olsa bir kahramanlıktır, bir fedakârlıktır. Hele Vasfi Rıza gibi oldukça geçkin bir bekâr için!.. Bunun için kıymetli komedi artisti bir buçuk sene önce ne çürük tahtaya, ne de sanat hayatının yirmi beşinci yılına basmadı. Evli ve çoluk çocuk sahibi olan sevgili arkadaşı Hazımı bu kapıdan içeri itti. Aradan bir sene geçti. Yirmi altı senelik aktörün yirmi beşinci yıldönümünü kutlamak zamanı geldi.

Fakat tiyatro vergileri gişelerin tek gözünü açtırmayacak derecede şiddetli idi. Bu sefer bu mâni oldu.

Nihayet iş bu seneye dayandı. Evde kalmış kızlar gibi Tanrı kısmet ederse bu defa Vasfi Rızanın icabına bakılacaktır. Fakat Vasfinin talihi bu yıla da yetişirse, artık ellinci senesinde iki yirmi beşliği birden kutlamak lâzım gelecektir.

Hazım Jübileden aldığı para ile böbreğinin tamamını değil de ancak yarısını tedavi ettirebilmişti.

Vasfi Rıza da galiba bu para ile yakında çıkacak olan bekârlık vergisini ödeyebilecektir.

Hikmet Feridun ES

HER HAFTA

KORKUNÇ Rakamlar!

Berlin üstüne yağan bombaların sayısından, Doğu cephesindeki insan kaybından, Amerikanın harb bütçesindeki milyarlardan bahsedeceğim sanmayınız. Bu korkunç rakamlar bizim tâbiiyetimizdedir. Millî rakamlar!

Siz de okumuşsunuzdır belki: Bolu sarsıntısında evi barkı yıkılanlar için yardıma çağrılan on bin tüccardan yalnız iki bin beş yüzü cevap vermiş. Hem de ne cevap: İki yüz elli bin lira O da kasadan değil, henüz ağızdan çıkıyor!

Bu çifte rakamdan hangisi daha korkunçtur: On bin tüccardan, kesesini değil, çenesini bile açmağa tenezzül etmiyen yedi bin beş yüzünün hissiz sükûtu mu, yoksa iki yüz elli bin lira vadeden iki bin beş yüz tüccarın kısır cömertliği mi?

Bu memlekette, bire on, bire yüz, bire bin kazananlar var!

Bu memlekette, pul koleksiyonu yapar gibi tapu senedi koleksiyonu yapanlar var!

Bu memlekette, yirmi kıratlık apartmanı bir parmağında taşıyanlar var!

Ve bu memlekette, vatandaş acısını duymıyan, kulakları kasa kapısı gibi kilitli zenginler var!

Rakamlar! Bu korkunç rakamlar bize bir şey haber veriyor: Zengin tabakadaki insanlık duygusunun iflâsını.

Her müflis gibi, bu müflislerin de hesapları tasfiye edilmek lâzım değil mi?

Yusuf Ziya ORTAÇ

— **Ses tiyatrosunda "Lüküs Hayat„ oynuyormuş, görmek istiyorum...**
— **Pencereden bak, kâfi karıcığım: Bütün İstanbul onu oynuyor!**

Eski Şarkı

Çıktı suyun bardağı yüz pâreye,
"Çare bulan olmadı bu yâreye!„
Döndü bizim pallo uyuz fâreye,
"Çare bulan olmadı bu yâreye!„

Faydası yok çıksa maaş on bine,
Döndü evim türbei Nasrettine!
Şarkımı tekrar edeyim ben yine:
"Çare bulan olmadı bu yâreye!„

Çimdik

KOMİK KEL HASAN

REŞAT NURİ GÜNTEKİN

Unutulmasına çok acıdığım insanlardan biri de komik Kel Hasan Efendidir. Biçareyi en iyi tanımış olanlarımızın bile, ara sıra adını anarken, küçümser gibi bir halimiz vardır. Halbuki o bizim tulûat tiyatromuzun hakikaten en büyük aktörü idi. Abdürrazak daha ziyade nüktelerile kendini bir kısım münevverlere beğendirmiş bol ahenk bir eski İstanbul Efendisi tipi idi. Asıl kuvvetini müstesna taklit kabiliyetinden alan Naşit merhumu bir ucundan orta oyununa, bir ucundan kitaplı tiyatroya bağlamak kabildir. Fakat Hasan kendinden başka kimseye benzememesi lâzım gelen tulûat komiğinin ta kendisi idi: arı nasıl hiç bir şey öğrenmeden vücudunun bir fonksiyonu olarak balını yaparsa, o da, komiğin halis balını öyle yapardı. Otuz küsur yıl İstanbul ahalisi filân piyesi, falan numara ve atraksiyonu görmeğe değil, limon kabuğu biçiminde püskülsüz fesi, siyah redingotu, beyaz pantalonu, rugan terliklerile Kel Hasan Efendiyi görmeğe koşmuştur.

Kimdir? Nereden çıkmıştır? Zannederim şimdi bunu bilen yoktur.

Ben onun çocukluğunu bilen bazı eski Selimiyelileri tanırım. Fakat onların da hatırladıkları akşam üstleri Karacaahmet mezarlığı ağzındaki su terazisi önünden çıkan ve omuzundaki sırığa takılı iki yoğurt tenekesile mahalleyi dolaşan yarım pabuçlu, cılız, ezik burunlu, bir fukara çocuğundan ibarettir. Gevrek bir sesi varmış; çok tuhaf olduğu için kapılarda alış veriş edenler ona daima takılırlarmış. Niçin saçı olmadığını soranlara: «Üvey anam kafama çok vururdu; onun için saçlarım içeriye tepmiş, şimdi aşağıdan çıkıyor galiba!» diye terlemeğe başlıyan bıyıklarını göstermiş. Yine bu rivayetlere göre bütün tahsil ve terbiyesi Kuşdilindeki Salaş tiyatronun bazan tahta aralıklarından bazan kapısından seyrettiği piyeslerinden ibarettir.

Küçük yoğurtçu çırağı bir zaman sonra dükkânını açıyor. Fakat bu bir

yoğurtçu dükkânı değil, dünya dükkânlarının en marifetlisi ve insan aldatması en güç olan tiyatrodur. Bütün sermaye evvelâ yamalı komik gömleği ve biraz önce bahsettiğim eski redingot, beyaz pantalon, rugan terlikler ve bir de kaşlarile bıyıklarını tümsekleştiren, ezik burnunu mini mini bir düğme şekline sokan bir boya parçasından ibaret. Fakat en yüksek mevki ve rütbe sahiplerinden dilencilere kadar, âlimleri, cahilleri, zekileri, aptalları ile istisnasız bütün İstanbul ona âşık oluyor; yıllarca onu dinleyerek gülüyor, gamını kederini unutuyor. Zaten hakikî komik zeki ile aptalı bir arada, ayni ruh ile güldüren komik değil midir?

Hasılı okuması yazması bile olmıyan yoğurtçu çocuğu bir devrin âdetâ tek neşe ve hâdisesi haline gelmiştir. Bazan bütün bilgilerimiz ve çenebazlığımızla karşımızdaki insanı on dakika meşgul etmekte ne kadar güçlük çektiğimizi düşünürsek bu adamın halk üzerindeki otuz küsur yıllık mutlak hâkimiyetinin boş olmadığını teslim zorunda kalırız.

Kel Hasan bunu kendi de bilirdi. Bir gün bir yerden gelen para havalesini almak için Kadıköydeki Altıyol Ağzı postahanesine uğramış. Memur hüviyet vesikası isteyince, Hasan pencereyi açarak «Yahu ben kimim?» diye seslenmiş ve sokakta «Ooo... Hasan Efendi... Hasan Efendi» diye bağrışmalar, kahkahalar koparken, memura: «Arkadaş, ya sen ömründe tiyatroya gitmedin, ya İstanbula yeni geldin» demiş...

★

Meşhur Antuvan otuz yıl evvel Şehir tiyatrosunu kurmağa geldiği zaman bir gün kendisini utana sıkıla Hasana götürmüşler: «Ne yapalım üstat, bizde tiyatro işte böyle bir maskaralıktan ibaret» demişler. Locadan sarkan garip bir dikkatle Hasanı seyreden büyük sanat adamı: «Durun durun, demiş, bu öyle rasgele bir adam değil. Sahnede böyle babasının evinde gibi dolaşan aktöre ben pek rasgelmedim!»

★

Hasanın rasgele bir adam olmadığına bir misal daha. Yirmi küsur sene evvel bir bir akşam Şehzadebaşında Ferah tiyatrosunda Darülbedayii seyre gelmişti. Fikrini sordum. «Biz alaylı bunlar mektepli» dedi. Sonra şunları söyledi: «Bu tiyatro bizimkinden başka. Burada her aktör bir âlem. Herkes ayrı ayrı güldürüyor. Bende bütün aktörlerin vazifeleri bana çanak tutmak, benim ağzımı açtırmaktır. Güldürmek bana düşer!»

Tiyatro nazariyelerine az buçuk merak etmiş ve bulaşmış bir adam olarak söyliyebilirim ki tulûat tiyatrosu ile sanat tiyatrosu arasındaki ana farkı bu kadar derinden kavramış ve iyi ifade etmiş bir münekkide tesadüf etmedim. Hüdâyi nabit de dediğimiz Hasan, tiyatronun derin kaidelerini sezmiş bir adamdı.

Bütün insan kalabalıklarında olduğu gibi tiyatro salonlarında da daima ayrı ayrı havalar eser. Öyle ki bu havalardan birinde muvaffak olan bir oyun bir başkasında somurtkan bir duygusuzlukla karşılaşır ve baştan kara eder.

Kel Hasan işte bu havayı perdenin

arkasından sezer ve derhal ona göre tertibat alırdı. Faraza ahaliyi sıkkın hissettiği vakit perde başındaki iki can sıkıcı aktörün diyaloğunu alabildiğine uzattırırdı. Bilirdi ki gerginliği son raddeyi bulan halk daha dışarıdan kendi sesini ve tenekesinin gürültüsünü işittiği zaman bir kurtarıcı geliyormuş gibi çıldıracak ve sevinecektir.

★

Onun tiyatroda ne kadar başka bir adam olduğuna bir misal daha:

Biraz yukarda bahsettiğim kendi tarifine göre tulûat tiyatrosunda her şey bir merkezden ibarettir; öteki aktörler derece derece vasıtalardır; bunun için alacakları ücretin de ona göre tertibi lâzım gelir. Ancak hayat gibi sahnede de herkese kendi hakikî değerini kabul ettirmek güçtür. İstibdat ramazanlarının en parlak bir gecesinde bütün kumpanya patrona karşı bir suikast hazırlar ve birinci perdeden sonra takma sakallarile onun karşısına dizilerek: «Efendi, artık eksik hak helâl et. Biz gidiyoruz... Yahut...» der. .

Durum kötü. Salonu dolduran halk sabırsızlanıyor. Bir rezaletin önünü almak için aktörlerin dileğini kabul etmekten başka çare yok gibi.

Fakat patron kuru gürültüye pabuç bırakacak adam mı? O, hiç bozulmadan: «Yahu, bu ahali size mi geliyor, bana mı? Siz molozsunuz, moloz... Sıkıya gelirsem ben tek basıma da müşterilerimi eğlendiririm» der.

— Eh, yap bakalım da görelim...

Aksi gibi de ikinci perde kalabalık bir düğün perdesidir. Hasan perdeciye: «İndir bakalım şu boskoyu» der. Tulûatta açık tabiat perdesinin adı boskodur.

Perdeyi tek başına oynamak için bakınız Hasan ne yapıyor? Perde açıldığı zaman o dağ başında süpürgesini başının altına koyarak uykuya dalmıştır. İkinci perdenin kalabalık düğünü rüyada geçecektir. Hasan sendeliyerek ayağa kalkıyor; görünmez rüya ahçılarının taşıdığı görünmez rüya yemeklerinin çeşnilerine bakıyor; görünmez misafirlerini birer birer karşılayarak derecelerine göre görünmez sandalyelere, minderlere yerleştiriyor; meclise daha hatırlılar geldikçe ötekileri kaldırarak yerlerine onları yerleştiriyor. Görünmez ince saz, tefleri, kanunları udlarile çalı-

— *Arkası 14 üncü sayfada* —

Divan Edebiyatı Gecesi

Münir Nurettin

Şeyh Galip

Bakî

Geçen hafata, Beyoğlu Halkevi. Tepebaşı tiyatrosunda, geliri Bolu depremine karşılık olmak üzere bir edebiyat gecesi hazırlamıştı. Edebiyat Fakültesi Profesörlerinden Ali Nihat Tarlan'ın idare ettiği bu gecede, Divan Edebiyatı Şairleri, asırlarının kıyafetlerile sahneye çıkarak şiirler okudular. Ses sanatkârımız Münir Nureddin de XVIII inci asır uslûbunda giyinerek, elinde tamburıla geldi ve Enderunî Vâsıf'ın, Şeyh Galip'in güftelerini, Itri'nin, Dede'nin, Hacı Arif Beyin bestelerile söyliyerek uzun, uzun alkışlandı. Yukardaki ve orka kapaktaki fotoğraflar, sanatkâr arkadaşımız Namık Görgüç'ün Akbaba okuyucuları için çektiği eserlerdir.

EDEBİYAT

Yeni Şiir ve Yeni Şair

Şiir bir bütündür. İlk mısraının ilk kelimesinden son mısraının son kelimesine kadar. Şair, duygu ve düşüncelerinden, şiirin o demiri taş yapan sıtmasını geçirerek mısralarını döker. Bu, artık bir yarı-Tanrı işidir. Kelimesine dokunamazsınız.

Yahya Kemalden bir mısra okuyalım:

Kandillide eski bahçelerde

Bu mısrada kelime yoktur. Üç kelime, mısraın bütünü içinde tek kelime olmuştur.

Kandilli... Artık, Cihangirden Maçka sırtlarına ve Şişli tepelerine doğru göç eden İstanbullular için, adı tarihleşmiş, Boğaziçinden eski bir semt..

Eski... Mısradaki bu ikinci kelime, esasen ilk kelimenin bütün harf örgülerine işlemiş eskiliği tamamlıyor.

Bahçe... Mısraın sonundaki bu üçüncü kelime de, Kandilli kadar eskidir. Bahçe mefhumu, artık apartman hayatına kapanan bugünün insanları için unutulmuş bir bahar rüyası oldu.

İşte, şair, biri birini tamamlıyan bu üç kelimeyi, hem aruz vezninin, hem de kafiyenin kalıbına dökmek mucizesini göstermiştir. Artık:

Kandillide eski bahçelerde

Mısraından tek kelime değiştirilemez. Cünkü burada kelime yok mısra bütünü vardır.

Bir şiirin tek kelimesi üstünde yaptığımız bu tahlili, şiirin son kelimesine kadar yapacak olsak, görürüz ki, Yahya Kemalin bu nefîs eseri, yalnız kelimeleri yekpareleştiren mısralar değil, mısraları yekpareleştiren bir «bütün şiir» dir.

Yine Yahya Kemalin son şiirlerinden birini daha okuyalım:

Sonbahar

Fânî ömür biter, bir uzun sonbahâr olur
Yaprak, çiçek ve kuş dağılır, târümâr olur.
Mevsim boyunca kendini hissettirir vedâ;
Artık bu dağdağayla uğuldar deniz ve dağ.
Yazdan kalan ne varsa olurken haşır neşir.
Günler hazinleşir, geceler uhrevileşir;
Teşrinlerin bu hüznü geçer tâ iliklere.
Anlar ki yolcu yol görünür serviliklere.

Yukarıda, tek mısra üstünde yaptığımız tahlili bu sekiz mısra üstünde kendi kendinize tekrar ediniz: (Fani, biter, sonbahar, yaprak, çiçek, kuş, dağılır, veda.) Görüyor musunuz? Sonbahar duygusunun akraba kelimeleri nasıl bir araya toplanmış ve aruzun potasında eriyerek bir bütün olmuş.

Şiiri bu türlü düşünerek, bu türlü duyarak ve bu türlü anlıyarak okuduğumuz zaman, Faruk Nafizi, Orhan Seyfiyi büyük şair yapan sırrın da ne olduğunu anlarız.

Yeni şiirde bu iç ve dış birliği yoktur.

HATIRLAYIŞ

Bire bin verirdi eskiden
Ve yeşil yeşildi tarlalar.
Beli şimdiden nedir büken;
Suların mı gizli derdi var?

Sanırım silindi yolda iz
O bahara gömdü sevgimi!
Gelişir kader filiz filiz,
Yeşerir dalın da mevsimi.

Ne açılmamış emeldi gül,
Ne de saplanıp kalır diken.
Diler gözde yaş olup dökül!
Bire bin verirdi eskiden.

Bereketli yağmurum yere
Düşüşünde kalmasın yarım.
Uçup öyle maviliklere
Bölüşür sevinci kuşlarım
. . . ve kanadlarında çırpınış!

Ercümend ALACAKAPTAN

Yeni şiir tıpkı «hayvanatı halkaviye» gibi yaşıyor: Solucanı on parçaya bölünüz, her parçasının ayrı bir hayat içinde kıvrım kıvrım kıvrandığını görürsünüz. Yeni şiir de böyle, satır satır... Her satırı ayrı ve şiir, bu satırların his, fikir, hayal ve ahenk kaynaşmasından bir bütün olamamış.

Geçenlerde Rıza Tevfik'in, Fazıl Ahmedin, Orhan Seyfinin, doktor Mustafa Hakkı Akansel'in ve bir çok da genç liyakatlerin bulunduğu bir mecliste yeni şiirden örnekler okunuyordu:

Zurna

Hem tesbih satarım
Hem kâğıt oynarım
Hem de zurna dinlerim
Çalan olursa.
Sıkıntıya gelemem,
Âvâreyim, âvâre.

Nev'inden şeyler.... Salonun kalabalığı, bu yeni şiirleri, ayni acı gülümseyişle tek yüz halinde dinliyordu.

Elimdeki kitabı sallıyarak:

— Size, dedim, bir yeni şiir de ben okuyayım... Kulak kabarttılar. Okudum:

Gelin, sübyan .
Kuzu, karga,
Karaca Ahmet,
Bir otelin odası !...
Kırlangıç,
Nanoç'un çocukluk resmî,
Pencere, peyizaj..
Uykusuzluk !

Yine üzüntü ile gülümseyen yüzlere sordum:

— Nasıl?. Ötekilerden bir farkı var mı?

— Hayır.

Bir kahkaha ile bu yeni şiirin sırrını fas ettim:

— Ben size şiir değil, kitabın fihristini okudum!

İşte yeni şiir,

Yusuf Ziya ORTAÇ

HATIRADAN İBARET KALAN

ŞEHİRDE GEZİNTİLER

Türk Musikisinde millî ruhu, Garplı anlayışla ilk ifade eden sanatkâr, şüphesiz Cemal Reşit'tir.

Anadolu türkülerini organize ederek yaptığı ilk besteler, çeyrek asra yakın bir zaman evvel, Paris'te Pasdeloup konser salonunda alkışlanmıştı.

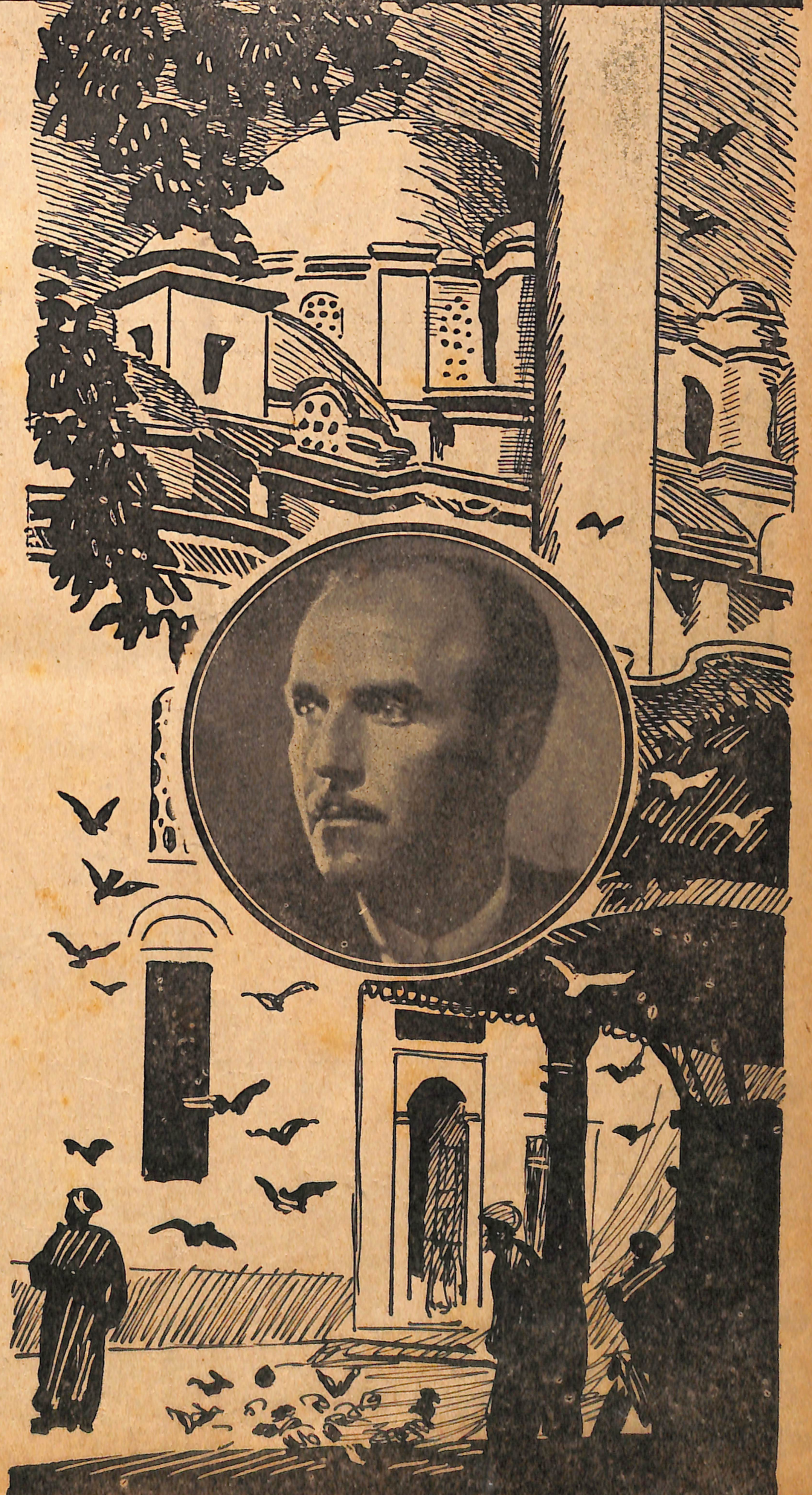
Aradan geçen yıllar, onu her büyük sanatkârın ilk vasfı olan sabrın ve cehdin sıtması içinde kemaline erdirmiştir.

Geçen hafta, bize, Haliç kıyılarının selvi koruları ve güvercin sesleriyle dolu uhrevî havasını teneffüs ettiren yeni eserlerini dinlediğimiz zaman, göğsümüz hem gurur, hem ümit ile kabardı.

"Hâtıradan ibaret kalan şehirde ziyaretler" adını taşıyan ve içimizi yeni bir doğuşun müjdesiyle aydınlatan eser hakkında, mümtaz sanatkârımızla yaptığımız konuşmayı, aynen neşrediyoruz.

— Resitalinizde ilk defa olarak çaldığınız «Hatıradan ibaret kalan şehirde ziyaretler» isimli eserinizden bahseder misiniz?

— Bu parçaları 1940-41 kışı zarfında yazdım. İstanbulun eski bir semtine sık sık giderdim. Her halde o semtin harabeleri, muhteşem mazisini hatırlatan yıkık duvarları, mezar taşları, çeşmeleri ve saire, o hallerile üzerimde derin bir tesir bırakmış olacak.. Bir kaç piyano parçası yazmağa başladım. Dördüncü parçadan sonra, sadece birer «lento» veya «allegro», veya «andante» olarak tasarladığımı zannettiğim bu parçalar, birden bire bana başka türlü göründü: Aralarında sıkı bir rabıta, dördünde de başka başka ifadeli aynı ölüm havası, aynı hüzün, aynı uzaklık! Onlarda, uzak bir hâtıranın hüznünü sezdim; ve anladım ki, bunlar, o eski semte ziyaretlerimden doğmuştur. O zaman onlara birer isim vermek ihtiyacı uyandı. Birine, neşrettiği perişanlık

CELLAT

ŞEMSETTİN KUTLU

Bugün de temmuzun bütün diğer günleri gibi yakıcı bir güneş ortalığı alev alev yalamıştı, çöken bu akşamın da bütün yaz geceleri gibi ateşli ve sıkıntılı olması beklenirdi. Halbuki gün batımı ile beraber dört taraftan çepçevre bulutlar belirip göğün ortalarına doğru acele acele yükselerek birleşmeğe, katlaşmağa, pırıldayan yıldızları, donuk çehreli ayı örtmeğe başladılar.

Hiç beklenmedik bir zamanda derinden derinden boşanan gök gürültüleri ufukları inletmeğe, yer yer yıldırımlar akışmağa koyuldular.

Sabahtan beri gün sıcağından tutuşmuş, çatlamış olan kara topraklardan ilk düşen damlalarla ortalığa tatlı bir koku yayılmıştı, fakat çok geçmeden yağmur sağanak halini aldı.

Kiremitler rahmetin heybetli gürültüsünü delik deşik olmuş göğüslerinde boğmağa çalışıyorlardı ama tahtaboşun üstündeki büyük çinko levha âsabı bozan seslerle karardıkça kararan gecenin ortasında mahallevi korkunç velvelelere boğmaya başladı.

Velvele arttıkça yağmur hızlandı. Yağmur hızlandıkça velvele arttı; Allah bilir ya bu çinko levhanın böyle uluyan bir hayvan gibi çıkardığı tahammülsüz seslerde belâları çağıran uğursuz mânalar gizli idi.

Büyük evin boş ve ıssız odalarından yalnız birisinde, bir yer şiltesinin üstünde kırmızı atlas yorganına sarılmış, dizlerini bir kaplumbağı gibi karnının içine çekerek uyusmuş yatan ihtiyar bu seslerden ürktükçe ürktü. Sanki «bir sürü kambur cüce» tenekenin üstünde zıplıyorlar, tepiniyorlar, ara sıra da duvarları bile geçen delici bakışlarını tâ oradan, zıpladıkları yerden adamın körük gibi kalkıp inen ciğerlerinin içine kadar uzatıyorlardı.

Şimdi kimbilir hangi duvardaki köşe raflarından birinde siyah ve so-

murtkan çehresile ince dilini sarkıtmış fena fena düşünüp duran kandili akşamdanberi yakamamıştı. Onu yakmak için ayağa kalkmak lâzımdı, oysaki dizlerinde yürüme dermanı kesileli iki gün geçmişti. ve karanlık katran gibi yapışık içine çekici hükmü ile ortalığa kâbus varlığını dökmüştü....

Bir aralık kulağına uzaklardan mı, yoksa yüreğinin içinden mi geldiğini kestiremediği sesler çalınır gibi oldu. Bunun ne olduğunu düşünmeğe vakit bulamadan şiddetinden belki bütün dünyayı sarsan bir gök gürültüsü duydu, çakışından belki bütün dünyayı aydınlatan bir şimşek parıltısı gördü. Bu yıldırım sanki boş evin saçağına düşmüş, orayı kızıl dilimli alevlerle sarmağa başlamıştı. İhtiyar, kızıllığın akislerini pencereden içeri vuruyormuş vehmetti. Şimdi karşı duvarda mahiyetini iyice anlıyamadığı titrek zayıf bir aydınlık var gibi idi.

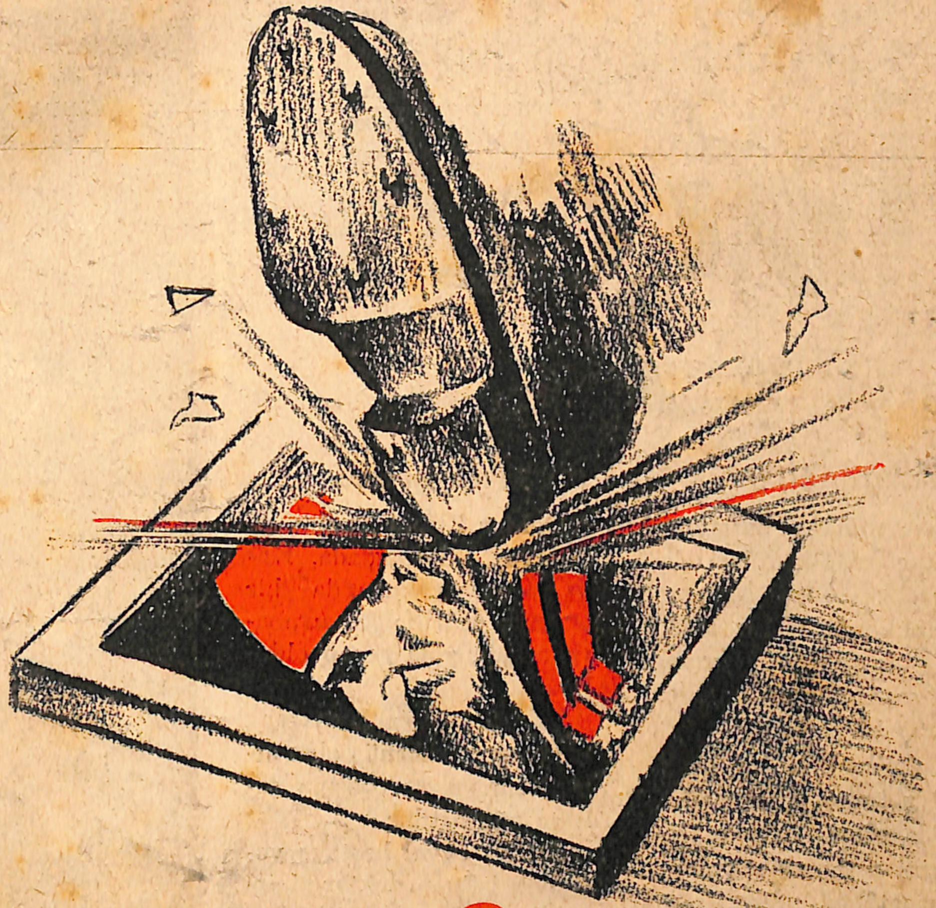
Bahçe tarafına gelen bölmenin öte yanında şiddetli bir selin bir seddi zorlaması gibi bir ses duyuyordu. Sedle selin çekişmesi bir zaman sürdü. nihayet duvar delindi, şimdi açılan delikten odaya koyu rengi ve kalın kesafeti ile oluk oluk kan akıyordu.

Adamcağızın gözleri cayır cayır yanıyor, yanak buruşuklarının derin kanallarından akıp giden yaşlar, sakalının tellerini birbirine yapıştırıyordu.

Oda bir «meydanı siyaset» gibi genişledikçe genişledi. Şimdi bu meydanda yer yer, vaktile kimisinin boynuna kement atarak boğduğu, kimisinin bir balta ile kafasını uçurduğu, kimisinin bir hançerle gırtlağını kestiği belki yirmiden fazla «devletlû vezir», birer seccadede oturmuş, ellerini «Cenabı lemyezel» e açmış bir şeyler yalvarıyorlar; bazısı «Allahım yensare alel cellâd.» diye niyaz ediyor; bazısı, kanlarla parça parça ıslanmış bembeyaz sakallarını sıvazlayarak «İnna lillah ve inna ileyhi râciûn.» diye mırıldanıp gür davudî seslerile iki taraflarına selâm veriyorlar ve ikide birde görmiyen gözlerle siltesinin içinde damarları çekilmiş gibi uyuşmuş duran ihtiyarı sanki ısrarla araştırıyorlardı.

Ötede bir sürü yosma kadın, fettan bakışları, dalga dalga akan rengâ renk ve upuzun gür saçları ile ortalığı mestliğe, neşveye, çığlığa boğarken birdenbire nereden koptuğu belli olma yan imansız bir el gerdanlarına yapışıyor, boyunları incelmeğe başlıyor, inceliyor, inceliyor, nihayte bir armut sapı kadar kalınca alımlı başları dalından kopan bir meyva gibi fidan vücutlarının üstüne düşüyor, saçları birer yılan gibi akıp toprağa süzülüyor, çehreleri balmumu gibi sararıyor, sonra hepsi birden engin suların mavi ağızlarına dökülüyorlar; biraz sonra atıldıkları yerden birer deniz kızı olarak yeniden beliriyor, yeniden ortalığı acaip çılgınlıklara boğuyorlardı.

— *Arkası 15 inci sayfada* —

24 Saat

10 temmuz, sene 1908 . . .

Rumeli dağlarından doğan güneşle bütün yurt aydınlanmış.

Dudaktan dudağa dolaşan fısıltılar, biraz sonra ses oluyor, alkış oluyor, bayrak oluyor.

Ağızlarda, lûgatların tanımadığı, muamma kelimeler var: Hürriyet, müsavat, uhuvvet . . .

Hükûmet konağının önünde, resmî yüzlü, durgun bir kalabalık, ortada şahlanan hamiyeti seyrediyor : Sultan Abdülhamidin resmini çiğneyen korkunç hamiyeti !

Bir anda, kalabalığın arasında beliren genç bir erkânıharb zabiti, kırgın bir sesle:

— Arkadaş, diyor, sizin bu hareketinizde takvim hatası var. Eğer bunu yirmi dört saat evvel yapsaydınız kahramanlık olurdu !

10 temmuz 1908 in o basiretli genç erkânıharbi, şimdi Türk milletinin başbuğudur. ***Y. Z. O.***

Vurguncu !

Havalar ılımağa başlayınca sayfiye dedikoduları da başladı:

— Erenköyünde bir köşk on altı bin liraya (yanlış yazdım sanmayınız) on altı bin liraya kiralanmış!

— Büyükadada bir köşk on iki bin liraya tutulmuş!

Fenerle adam arayan Diyojen gibi vurguncu aramağa ne hacet?.

Bu iki kiracıyı, evet, bu iki köşk sahibini değil, bu iki köşk kiracısını yakasından yakalayıp mahkemeye çekmeli:

— Sen bu paraları nereden buldun?. Söyle bakayım diye!

Atlı araba

Doktor Zühtü Tevfik, geçen yaz Büyükadada, Kadı yoran yokuşunda bir hastaya çağrılmıştı. Arabaya atladı, yola revan oldular.

Fakat, yemsizlikten fena halde zayıf düşmüş olan atlar, tam yokuş başına gelince ağırlaştılar.

Bir an evvel hastaya yetişmek istiyen doktor sinirlendi:

— Kuzum arkadaş, biraz daha hızlı gidemez misin?

Arabacı, yayvan bir Rumelili ağzile:

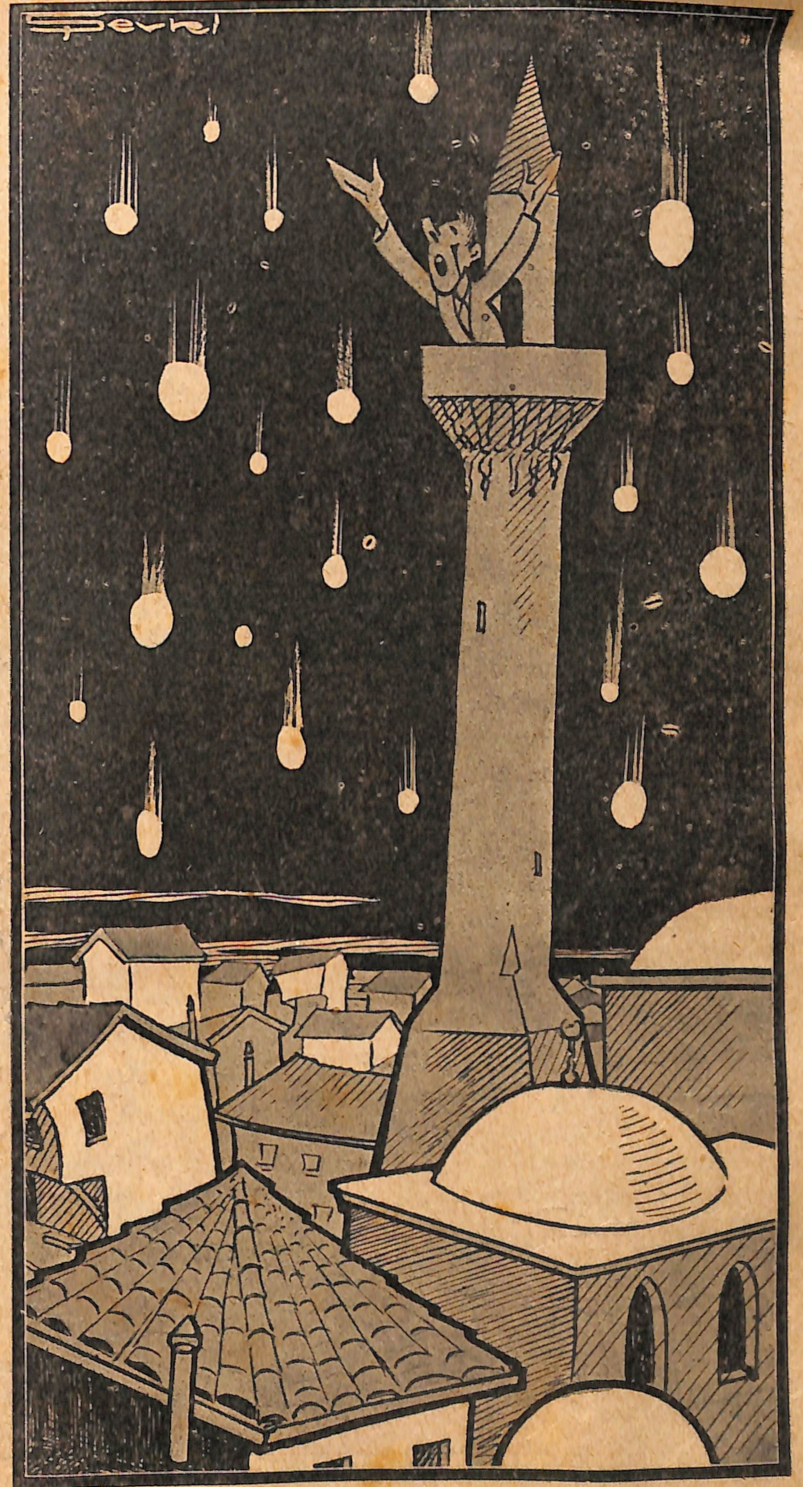
— Te, ben gitmesine giderim ama, dedi, bu hayvancıkları kime bırakayım be?.

— Vezni tam, kafiyesi düzgün, manâsı yerinde bir şiire rasgelemiyorum artık . . .

— Vah vah . . Acaba o da mı karaborsaya çekildi !

Tarsusa portakal büyüklüğünde dolu yağdı . . .

— Yarabbi ! . . sen de mi insanlara uydun ? ! . . .

KEŞİF

İki arkadaş konuşuyor:

— Almanlar şeker hastalığına karşı yeni bir keşifte bulunmuşlar.

— Okudum!

— Mühim değil mi?

— Değil!. Bizim keşfimiz daha mühim!

— Acaip. Şeker hastalığına karşı biz keşifte mi bulunduk?

— Çoktaaan...

— Ne imiş o?

— Şekeri otuz kuruştan iki yüz elli kuruşa çıkarmak

Ciğer!

Gazetelerimiz pek sevimli bir havadis yakaladılar:

Bir adam ölü ciğeri yiyormuş!

Dün bu mevzuu konuşan iki kişiden biri, haklı bir endişe ile:

— Ben şüpheleniyorum dedi.

— Neden şüpheleniyorsun?

— Bu adamın hüviyetinden.

— Nasıl?.

— Sakın Mussolini olmasın!

Hayret

Bay, gazete aldı, evirdi, çevirdi, içine baktı, dışına baktı, gözlüklerini takıp tekrar inceledi. Sonra; dudaklarını bükerek:

— Hayret!. dedi, hayret!

Karısı merakla sordu:

— Mühim bir şey mi var?

Bay, şaşkın şaşkın başını salladı:

— Evet, mühim, çok mühim.

Karısı, merakı büsbütün artmış, tekrar sordu:

— Nedir?

— Gazetede bugün bir tane bile suiistimal haberi yok!

Belediye çöpçüler sarayı açtı!

— Ehmet, nirde oturisin ?

— Sarayda !

— Aksarayda mın, Ayvansarayda mı ? !

Polis — Neden bayıldı ?
Salamon — Mağazalardaki tenzilâtlı satişlari yorunce tekrar varlık veryisi var sandi . . .

JÜBİLE

Şimdiye kadar yapılan sahne jübilelerine şöyle bir göz atalım:

Aktör Fehim jübilesi, Büyük Behzat jübilesi, Muhsin Ertuğrul jübilesi, İ. Galip Arcan jübilesi, Emin Beliğ jübilesi, Hazım jübilesi ve nihayet Vasfi Rıza jübilesi!...

Jübilenin mânasını bilmeyen birisi bana sordu:

— Bu jübile bıyık mıdır?. Yoksa sakal mı?..

— Neden?

— Öyle ya.. Baksanıza erkeklere mahsus bir şey!.. Tiyatroda hiç kadın yok mu?.. Meselâ Sayın Bedia Muvahhid?..

Nasıl yok?. Tiyatroda kadın var. Var ama yirmi beşinci sanat yaşına basamaz!. Yaşa basmak kolay mı?.. Hem biz nazik insanlarızdır. Bir kadının yirmi beşinci sanat yılını kutlamakla ona hakaret edemeyiz.

KUŞLU NALIN

Tefrika No. 3

Yazan: Hikmet Feridun ES

Fakat çopur kâtip kuşlu nalının inceliklerini bu kadar yakından görmediği için natır kadın izahat verdi:

— Ehh aslanım... Bu hamama neden «Çingene hamamı» demisler? Sehrin dışında. Bütün müşterilerimiz de Çingene. Bu onların meşhur âdetidir. Çingene kızı evlenirken «Gümüş çeyiz» yapılır. Bu gümüş çeyiz işte şu gördüğün gümüş kaplı, üstü gümüş kuşlu nalındır. Sonra saplı, toparlak gümüş bir ayna. Etrafı gümüş bir tarak. Bunların hepsi gelin hamamında kullanılır. Çingene kızının kuşlu nalını giyeceği gün, evleneceği gün demektir.

Natır daha fazla izahat veremedi. Çünkü aşağıda gürültülü bir cümbüş başlamıştı. Hamamın kubbelerinde utlar tıkırdıyor, defler şakırdıyordu.

Çengiler oynuyor.. Çingene düğününün hamama verdiği yer çok mühimdir.

Bütün bu âlemlerin tek dekoru da «Kuşaksız hatun hamamı» dır. Yapısı çok güzeldir. Hakikaten büyük sanatkâr meşhur mimar başı Karagöz Hüsrev Ağanın elinden çıkmıştır. Lâkin hiç kimse ona Hüsrev Ağa hamamı, yahut «Kuşaksız Hatun» demez, «Çingene hamamı» derler. Çünkü şehrin tamamiyle dışındadır. Müşterileri biraz ötedeki Çingene mahallesinde oturanlardır. Düğünler «kuslu nalın» merasimleri burada olur. Garip ve gizli bir şöhreti vardır. Hattâ ağızdan ağıza geceleri kapatılıp meshur hamam âlemlerinin yapıldığı söylenir.

Şimdi kâtip bunları düşünüyor ve içinden: «Dünyanın en eğlenceli hamamı!..» diyordu.

Gözleri, aşağıda, peştemallarının önlerine bilhassa büyük büyük bağladıkları düğümleri hoplata hoplata çifte telli oynıyan çengilerde olduğu halde sordu:

— Aman «natır hanım» bunlar ne güzel çengiler!..

Natır kadın başını iki tarafa sallıyor:

— Bunlar güzel olmayıp da kimler olacak?. Adiyle saniyle «Küçük Şeker kolu» bunlar...

Kâtip gözleri delikte telâşla sordu:

— Aman hangisi Küçük Şeker?..

— İşte şu gelinin önünde gerdan kıran... Gerdanı beşi birlikli!..

Çopur kâtibin gözüne ilk ilişen şey ıslak saçlarının yarısı yüzüne dökülmüş ve kendisi arkaya doğru kıvrılmış bir baş... Bükülmüş ve biraz yukarıya kalkmış bir gerdan.. Yaş göğsün üstünde, birbirine vurdukça şıngırtıları kubbeye kadar gelen ve güneşin ışığında yanıp sönen, açık sarı kordelâya geçmiş altınların keyifli keyifli pırıltısı!.. Kâtip ona tepeden baktığı için bu vaziyette Küçük Şekerin tersine dönmüş mini mini burnunun deliklerini görüyordu. Sonra sivri çenenin alt tarafı...

Küçük Şeker doğrulduğu zaman kâtip şaşırdı. Çünkü bu kız o kadar gençti ki sormağa mecbur oldu:

— Bütün çengi kolunu bu mu idare ediyor?.. Ne kadar genç!... Halbuki çengi kolunda ondan daha ne kadar büyük büyük kadınlar var.

— O idare ediyor ya... İsmi üstünde «Küçük Şeker kolu»..

Natır yine başını iki tarafa sallayarak cevap verdi:

— O ne fettandır!.. O ne fettan!... Şu vücuda baksana bir kere.. Sanki kız oğlan kız bakire vücudu....

Hakikaten öyle idi. «Küçük Şeker» in gayet ince fakat dehşetli sert hatlı bir vücudu vardı. O bir Çingeneden ziyade başka kabîlelerden yakalanıp bir bedevî şeyhinin çadırına çıplak getirilen, henüz çocuk yaşında Arap kızlarını hatırlatıyordu... Ayrı ayrı canlı yirmi otuz mahlûkun toplanıp bir yere getirilmesinden ortaya çıkmış bir vücut tesirini uyandırıyordu. Omuzlarından, göğsünden, ayak parmaklarına kadar bütün âzâsı başlı başına, ayrı ayrı can taşıyordu. Hepsi büyük vücuda karşı istiklâlini ilân etmişti sanki..

— Küçük Şekerin yanındaki kim?.

— Haaa... O mu?.. Adı ile sanı ile «İlik»...

— Meşhur İlik Nazlı bu mu?

— Bu ya... Endama bak... «Küçük Şeker» le birbirlerini hiç çekemezler. Ama Küçük Şeker ne de olsa çok genç Körpelik var kızda... Sonra ondaki fettanlık kimde bulunur? Ama Allah icin İlik de İlikdir hani... Sen onun çingeneliğine bakma. Ne beyler, ne paşalar, ne damat paşalar onun için ne paralar yemiştir.

Kâtip Çingenelerin hangi birine bakacağını şaşırmıştı.

— Ya şu?.. Çok baygın oynuyor ama pek iri yarı bir kadın...

— O mu?.. Boy pos yamandır kaltakta... O da «Büyük Şeker». Yaşça hepsinden büyüktür ama marifetli kadındır. Onun yanındakini görüyor musun? Hiç Çingeneye benzer mi? Derisine bak. Ne kadar beyaz değil mi?.. Böyle Çingene görülmemiş şey. Ona da meşhur «Mahallebi Nezihe» derler. Onun yanındaki etli canlı olan «Revani Zeynep»..

Şu Karanfil!. Daha ötedeki def çalan ve göbek atanı da işitmişsindir. Meşhur «Kaymak Tabağı».. Eskiden onun da çengi kolu vardı. «Kaymak Tabağı kolu» derlerdi. Bir mabeyinci onun için 9 çocuklu karısını boşuyordu. Şimdi kendi kulu dağıldı. Küçük Şekerin koluna girdi. Biraz yaşlandı ama Kaymak Tabağı hâlâ çok güzel kadındır.

Ufak tefek çopur kâtip Kaymak Tabağının vücuduna bakarak mırıldandı:

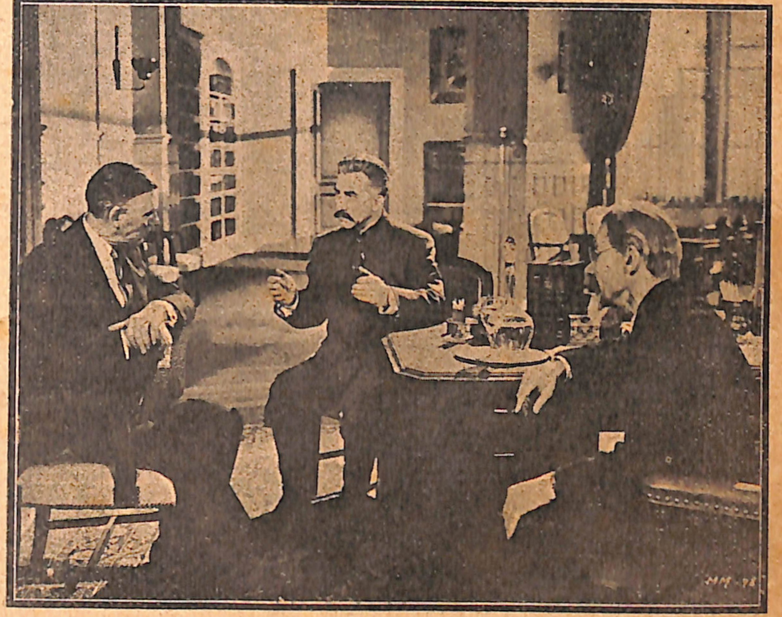
— Öyle, teleme peynirleri gibi...

— Arkası var —

Harb Hikâyeleri Filme Çekiliyor!

Ann Sheridan ve Erol Flyn Karanlığın Ucunda filminde

"Moskovada Vazife" filminden : Sağda, Sovyet Rusya Reisi Kalinin temsil edilmiştir

Birleşik Amerikanın filim merkezi olan Holivut şimdi canlı tarihle dolu filimler çevirmektedir. Harbin başındanberi yapılmış olan filimler bu harbin tarihçesini ve evveliyatını canlandırmaktadır. Hattâ, diyebilirz ki, eğer bu harb hakkında her yazılı vesika yok olsa, istikbalin tarih muharrirleri bu senelerin filimlerini seyredip, harb hakkında kronolojik bir fikir edinebilirler. Bu filimler serisi, harbe sebebiyet vermiş olan hâdiselerle başlar.

Eski Amerikanın Mosova sefiri Joseph E. Davis'in geçirmiş olduğu hâdiseler «Moskovada vazife» filminde görülebilir. Filim, 1936 da Cemiyeti Akvamdaki bir celse ile başlar. Habeşistan imparatoru ve Litvinof'un söylemiş oldukları sözler vardır. Bunun bir tehlike işareti olduğunu filim gösteriyor. Fakat bu tehlikeyi milletler anlamamaktadır.

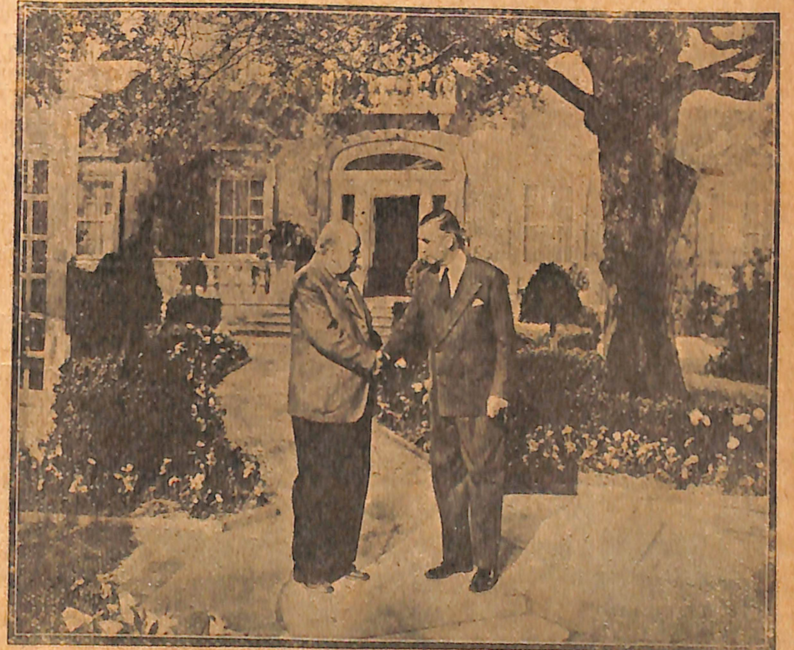
Büyük harbin bir nevi provası olan İspanya harbini, Hemingway'in «Çanlar kimin için çalıyor» kitabından alınmış bir filimde görüyoruz. Bu filimdeki baş roller Gary Cooper ve İngrid Bergman tarafından oynanmaktadır.

Bir çok filimler Çinlilerin Japonyaya karşı olan dövüşünü nakletmektedir. John Wayne tarafından oynanan «Uçan kaplanlar» filmi Amerikanın harbe girmesinden evvel Amerikan gönüllülerinin Çine yapmış oldukları

Lütfen sayfayı çeviriniz

"Stalingratlı Çocuk" isimli filminden bir sahne

"Moskovada Vazife" filminden Walter Huston, Davis rolünde, Dudley Field Malone Winston Churchill

Komik Kel Hasan

— Başı 4 üncü sayfada —

yor; köçekler oynuyor. Sonra sarhoş naraları, kavgalar...

Hasanın görünmez azılı sarhoşlarla alt alta üst üste boğuşması, onları sırtına yüklenerek kapıdan, pencereden atması...

Bir tek adamın monoloğundan ibaret olan bu perde o kadar komiktir ki salonda kıyametler kopup kalkıyor: Ustayı kulislerden hayretle seyreden grevciler perde kapandıktan sonra onun elini öperek af diliyorlar. Rüya perdesi o kadar muvaffak olmuştur ki o geceden sonra piyesi hep o şekilde oynamak âdet haline gelecek ve adı ne ise değiştirilerek bildiğimiz meşhur «Rüyada taaşşuk» olacaktır.

Kel Hasan unutulmasına acıdığım bir insandır. Fakat ne çare ki tulûat aktörü için, hattâ öteki aktörler için başka türlü olmasına imkân yok. Meğer ki şimdiki sinema filminde birkaç sönük hâtırası kalmış olsun!

Onu hatırlıyan bazı eski arkadaşlarının bir Hasan gecesi yaptıklarını farzetmek te boştur. Birkaç soğuk taklit, ukalâ bir söylev bu biçare ölünün nesini tekrar yaşatabilecektir?

Reşat Nuri GÜNTEKİN

Harb hikâyeleri filme çekiliyor!

- Başı 13 üncü sayfada —

yardımı gösteriyor. Diğer «Çin» isimli bir filimde Loretta Young ve Alan Ladd oynamaktadır.

Yugoslavların mukavemetine ait «Çetnika» lar isimli bir filimde Philip Dorn ve Anna Sten oynuyorlar. Çekoslovakyaya ait «Cellâtlar da ölürler» isimli filimde Nazilerin yapmış oldukları zulümler canlandırılmaktadır. Norvecin kahramanlığına ait iki filim var: «Karanlığın ucunda» (Errol Flynn ve Ann Sheridan), «Komandoslar şafakta harekete geçerler» (Paul Muni ve Sir Cedric Hardwicke)

«Bu toprak benimdir» isimli filimde Maureen O'Hara ve Charles Laughton, işgal altında bulunan memleketlerde insanların isyan ve kahramanlığını gösteriyor.

Diğer stüdyoların bir çoğu Rusya hakkında filimler yapıyor. «Rusya budur», «Rusya şarkısı», «Stalingratlı çocuk», gibi filimler bütün dünyada gösterilmekte, Rus zihniyeti ve ruhu hakkında bir fikir vermektedir.

Hâtıradan ibaret kalan şehirde

— Başı 7 inci sayfada —

hissinden dolayı: «Mezarlık», diğerine, biribirile karşılaşıp merakı dai bir acibeye benzettiğim bir (polyphonie) vücude getiren melodik hatlarının, eski hattatlarımızın yazdıklarını andırabilmesi hasebile: «Mermere yazılmış kitabeler»; bir başkasına, nisbeten güneşli, ve kaval sesile, yeşillikleri hatırlatan (motof)i dolayısile «Çiçekli Çayır»; sonuncusuna da — ki ağır başlı bir (choral) tarzında yazılmıştır.— «Ulu çınar» dedim. Bunlara da aynı intibalardan mülhem üç parça daha ilâve ettim. Silsile, bu suretle tamam oldu. Bu parçaların umumî ünvanı olarak, bana «Hâtıradan ibaret kalan şehirde ziyaretler» münasip göründü. Birinci parça olarak, ölüm diyarına götüren «Mezarlık»ı seçtim. Sonradan «Surlar» ismile yazılan parça ikincisi oldu. Surlar; yıkılmış duvarlarına rağmen hâlâ şehri müdafaa eden bir kalkan gibi dimdik duran, ölmüş borozan seslerile hâlâ çınlayan surları! Üçüncüsü «Mermere yazılmış kitabeler». Dördüncüsü «Muzaffer ordunun çizdiği yol» artık ıssız kalan bir yolda eski kahraman bir ordunun muhteşem hayali, ki sonradan silinip gidiyor. Besincisi: «Sarnıçlar» Mahzenlerde asırlardanberi ölüm gibi derin bir uykuya dalmış su birikintileri. Rütûbet damlalarının düşerken sesi, insanın kemiklerine kadar nüfuz eden soğuk hava.

Altıncısı: «Çiçekli Çayır»: Bütün bu ölüme rağmen, çayırın, hazin bir sadakatla, çiçeklerini vermesi. Yedincisi de «Ulu Çınar»: Bu semtin eski canlılığına şahit olmuş, bir tarih gibi azametli çınar!

— Anlıyorum ki bu eseriniz tamamen şahsî bir ifade?

— Evet, iyi veya kötü —orasını bile mem— bu parçaların üslûbu pek şahsîdir kanaatindeyim. (Motiflerin simasına, zannetmiyorum ki başka kompozitörün eserlerinde tesadüf edilebilsin. (Polyphonie) si de öyle. Garplıların (Harmonie) mefhumundan ne kadar uzak; bunu bir kelimeyle ifade etmek lâzım gelirse «tesadüfî (Polyphonie)» denebilir. Şu itibarla ki, bu (Polyphonie) —bittabi aynı «iklim» de yaşayan— bir takım melodi hatlarının «tesadüfen» çarpışmasından hasıl oluyor.

— Üslûbunuzda yeni bir (èvolution) olabileceğini tahmin edebiliyor musunuz? «Yeni» diyorum, çünkü yukarda mevzubahs olan eserinizle, meselâ bundan 15 sene evvel gene piyano için yazmış olduğunuz Anadolu rakısları arasında, üslûb itibarile bariz bir (èvolution) görülüyor.

— 15 değil, 18 sene. Evet, haklısınız. O zamanlar halk türkü ve rakısları motiflerini işler, onlardan muhtelif yazılarımda muhtelif şekillerde istifade ederdim. Fakat, çok geçmeden anladım ki büyük üstatlar şaheserlerini yaratırken şahsiyetlerinin en derin tarafını bütün eserin çekirdekleri olan (motif)lerinde tebarüz ettirmişlerdir. O zaman halk nağmelerini yavaş yavaş terkettim. Mamafih bunlar, ve eski sanat musikimiz bende öyle derin izler bırakmışlardır ki (stylidation)undan hasıl olmuştur divebilirim. Bundan sonra geçirebileceğim (èvolution)u şimdiden tahmin edemem.

— Sizden sonra doğacak kompozitörlerimiz de aynı teşekkülle yetiştikleri takdirde modern Türk musikimizin inkişafı bu tarzda mı cereyan edecek?

— Bu sualinize katî bir cevap verilemez. Asırlardanberi (Polyphonique) musiki yaratan Garp memleketlerinde bile bir devri müteakip, gelecek devrin simasını önceden tâyin etmek mümkün değildir. Nerde kalmış ki bizde! Bizde diyorum, çünkü şimdiye kadar memleketimiz ancak tek sesli musikiyi tanımış ve benimsemiştir. Bundan sonra nasıl bir musiki cereyanı hüküm sürecek? Kimbilir! Her halde, (Polyphonie) nin halkımızın, zevkine hitab edebilmesi temenni olunur. O zaman, gerek Garp eserlerinin, gerek eski sanat musikimizin hakikî kıymeti lâyıkile anlaşılacak, biz kompozitörlerin yazıları da daha büyük bir alâkayla takip edilecek kanaatindeyim.

Tim Holt ve Bonita Granville tarafından oynanan «Hitlerin çocukları» isimli filimde diktatör rejiminin felâketi anatılmaktadır.

Amerikanın harbe iştiraki «Bataan» ve «Wake adası» isimli filimlerde görülebilir.

CELLÂT

— *Başı 8 inci sayfada* —

İleride çocuk ölülerinden sayısız harmancıklar vardı. Bunların yüzleri ayrı birer mâna söylemiyordu, fakat körpe etlerin üst üste yığıldıkları bu kümeler zaman zaman toprağın dibinde atan kocaman bir kalb gibi zonklayıp duruyordu.

Burma bıyıklı, levent endamlı, yakışıklı koç delikanlılar dağ başlarından dolu dizgin at kopararak gelip bir saray kapısında gem kasıyorlar, biraz sonra bunların artık başları olmıyan vücutlarını aynı hayvanlar arkalarında bir ipe bağlı sürüklıyerek çılgın kişnemelerle geri götürüyorlardı.

Demir hançer, ucundan kıvılcıma benzer kanlar saçarak toprakta zıplıyor, keskin balta azılı bir huysuzlukla kalkıp kalkıp iniyor, yağlı kement kara ve parlak bir yılan gibi nereye saldıracağını şaşırmış oraya buraya koşup duruyordu.

İhtiyar ayağa kalkmak, haykırmak istedi, kalkamadı, sesi çıkmıyordu; haykıramadı. Kolunu, elini, parmağını oynatmağa bile dermanı kalmamıştı. Göz kapaklarını zorlukla indirdi, fakat manzara aynı devamlı heybeti ile kafatasının içinde de yaşamakta devam ediyordu; atlar peşlerindeki başsız delikanlılarla yine koşuyorlar, toprağın çocuk etinden kalbi yine vuruyor, dilber genç kızların öpülecek gerdanları yine incelip kopuyor, devletlû vezirler kızıl lekeli ak sakallarını sıvazlıyarak yine tekbir getiriyorlar ve duvardaki sel oyuğundan kan, ilikleri donduran vahşî hışırtısile yine akıyor, yine akıyordu.

Yağmur son hızına varmıştı. Çinkonun üstündeki kambur cüceler tepinmelerini son haddine vardırmışlardı.

Yaz fırtınası, ne olacak? Gece yarısı ortalık yine güllük gülüstanlıktı. Bulutlar parçalanmış, koyu lâcivert gökte binlerce yıldız ışıldamağa başlamıştı. Kaldırım çukurlarında biriken gölcüklerde ayın akisleri yüzüyordu. İhtiyar kırmızı atlas yorganına sarılmış dermansız yatıyordu. Belli ki uyumuştu, bu kadar zorlu uykudan yarına uyanıp uyanmıyacağını da Allah bilirdi.

Şemsettin KUTLU

ANKARA

Sigorta Şirketi

Sermaye ve ihtiyatı : 1.240.500 liradır.

YANGIN

NAKLİYE

HAYAT

KAZA

Sigortalarında her türlü yeni ve ehven kombinezonlar.

İstanbul Yenipostane karşısı, Erzurum han, Telefon : 23883

10.000 kadını Hayrette bırakan

GARİP BİR PUDRA TECRÜBESİ

Daha güzel görünebileceğinizin Kat'i DELİLİ

BUGÜN bu TECRÜBEYİ Yapınız.

Pudracılıkta şayanı hayret son bir keşif.. *Cildi güzelleştiren*, ona güzel bir cazibe ve yeni bir hayat veren unsur . . . donuk ve çirkin bir cildi, gençliğin tabii renklerile süsler. Pudra yağmur'a, Rüzgâr'a ve hatta terleme'ye rağmen bile sabit kalır ve artık parlak burun bırakmaz. Bu cevher (Krema köpüğü) namı altında beratı istihsal edilmiş ve yalnız Tokalon Pudrasında bulunmaktadır.

CİDDEN MÜHİM BİR TEKLİF

Yüzünüzün bir tarafına krema köpüğü sayesinde istihzar edilen Tokalon Pudrasını ve diğer tarafına her hangi bir pudrayı sürünüz. Şayet "Krema köpüklü pudra" ile pudralanmış taraf diğerinden *daha güzel daha taze* ve *daha cazip* görünmezse Tokalon pudranıza verdiğiniz para iade olunacaktır.

MİLLÎ

PİYANGO

Her ayın yedinci günü binlerce vatandaşın istikbalini aydınlatan bir meşaledir.

7000 SENE EVVEL

Meşur âlimlerden Dr. Huber, biranın tarihi hakkında yazdığı bir eserde, milâttan 5-6000 sene kadar evvel başlıyan Keidanî medeniyetinde biranın büyük bir yeri olduğunu söylemektedir. Bazan yalnız arpadan, bazan da arpa ve baharattan imal edilen biranın kadınlar ve işçiler tarafından çok içildiğini yine bu âlim anlatmaktadır. Yapılan bir hafriyatta bulunan on mezarın, bira imalâtını gösteren kabartmalarla tezyin edildiği ve kabartmalar yanyana getirilince imalâtın bariz bir surette görüldüğü de aynı âlim tarafından nakledilmektedir.

BU GÜN İÇİLEN BİRANIN 7000 SENELİK MAZİSİ VARDIR

Bira besler, serinletir, neşe verir

Sahibi : Yusuf Ziya ORTAÇ

Basıldığı yer : İstanbul Halk matbaası

Divan Edebiyatı Gecesinden:

Mihrî Hanım

Nailî